

Tallennus- ja kokoelmayhteistyö TAKO

Toimintasuunnitelma 2014–2016

1. Tausta ja yleiset tavoitteet

Suomen kansallismuseo järjesti 23.1.2009 maakuntamuseoille ja valtakunnallisille erikoismuseoille kokoelmapolitiikkaa ja -yhteistyötä käsittelevän tilaisuuden. Tuolloin käynnistettiin hanke, jonka tavoitteena oli museoammatillisten museoiden avoin ja aktiivinen kokoelmayhteistyö sekä yhdessä sovitun joustavan tallennustyönjaon toimeenpano.

Aloitteen pohjalta käynnistynyt TAKO-työ on museokentän yhteistä toimintaa, jota Museovirasto/Kansallismuseo tukee. Hankevaihe päättyi vuoden 2012 lopussa ja 2013 alussa toiminta siirtyi osaksi Museoviraston/Kansallismuseon kehittämistyötä.

Toiminnan tavoitteet ovat:

- Rakennetaan museoiden välinen tallennustyönjako- ja yhteistyömalli, jolla kehitetään ammatillisesti hoidettujen kulttuurihistoriallisten museoiden kokoelmatyötä selventämällä ja koordinoimalla niiden välistä työnjakoa. Tallennustyönjako koskee ensisijaisesti uutta kartuntaa, mutta sitä voidaan käyttää myös vanhojen kokoelmien uudelleen järjestämiseen ja arvottamiseen.
- Tallennustyönjakoon sitoudutaan yhteistyösopimuksella. Sopimus tehdään yksittäisen museon ja Museoviraston välillä. TAKO-ohjausryhmä vastaa sopimusten ajantasaisuudesta.
- Tallennustyönjakoa varten on luotu sähköinen työkalu, joka otetaan käyttöön vuonna 2014. Otetaan käyttöön uusi verkkosivusto, jolla työkalu sijaitsee.
- Toiminta on organisoitu pooleihin, jotka edistävät kokoelmatyön asiantuntijuuden ja parhaiden käytäntöjen jakamista ja vahvistavat museoiden keskinäistä yhteistyötä. Pooleilla on kaksi keskeistä tehtävää:
  - Poolit työstävät ja ylläpitävät tallennustyönjakoa. Tallennustyönjakoon osallistuminen ei silti edellytä poolijäsenyyttä.
  - ⊖ Poolit toteutettavat nykydokumentointihankkeita, jotka ovat joko yhteisiä dokumentointiprojekteja tai erillisiä toisiinsa nivoutuvia dokumentointeja yhteisesti valituista teemoista.

2. Keskeiset tavoitteet vuosina 2014–2016

Ajanjakson 2014–2016 keskeisin tavoite on tallennustyönjaon ja poolityöskentelyn vakiinnuttaminen.

1. Työnjako
Sopimusten allekirjoittaminen niissä museoissa, jotka eivät vielä ole sitä tehneet. Työnjakoon osallistuvien museoiden piiriin laajentaminen.
2. Sähköisen työkalun kehittäminen yhdessä Museoviraston kanssa ja siihen liittyen työnjaon seurannan kehittäminen ja ylläpitäminen.

3. Poolityöskentelyn ylläpitäminen
4. Vanhojen nykydokumentointihankkeiden loppuunsaattaminen ja uusien käynnistäminen
5. Toimintasuunnitelmakaudella levitetään aktiivisesti tietoa TAKO-toiminnasta taidemuseoihin yhteistyössä Museoviraston kehittämisspalvelut -yksikön kanssa.
6. Käyttölupa-asiakirjat valmiina käyttöön. Asiakirjoja työstetään Museoviraston Kuvakokoelmat-yksikössä.

3. Valtakunnallinen tallennustyönjako

Työnjakoon halutaan mukaan kaikki museoammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot. Ensimmäisessä vaiheessa mukana on noin 120 museota, joista sopimuksen on allekirjoittanut ++ (pvm). Työnjako ja poolityöskentely edistävät museoiden keskinäistä yhteistyötä ja kokoelmien haltuunottoa. Ohjausryhmä edistää työnjakoa rohkaisemalla pooleja saattamaan aktiivisesti yhteen museota, joilla on yhteisiä rajapintoja.

Työnjako on määritelty selvityksessä, jonka Museoliiton selvitysmies laati vuonna 2012. Museot, jotka osallistuvat työnjakoon, osallistuvat myös sen kehittämiseen, kuten rajapintojen määrittelyyn ja mustien aukkojen täyttämiseen. Työnjaosta allekirjoitetaan yhteistyösopimus, jonka tarkoitus on turvata toiminnan jatkuvuus, seuranta ja päivittyminen. Sopimus ei sisällä sanktioita.

Työnjakoon osallistuvat museot sitoutuvat priorisoimaan luetteloinnissa ja digitoinnissa valtakunnallisen työnjaon puitteissa karttunutta materiaalia.

Museot sisällyttävät toimintakertomukseensa vuosittain kappaleen, jossa tarkastellaan tallennustyönjaon vaikutuksia museon kartunnassa.

Tallennustyönjaon tuottaman tiedon pohjalta muodostuu vähitellen korkeatasoista ymmärrystä siitä, mitä suomalaisten museoiden kokoelmissa on. Sähköisellä työkalulla on tässä keskeinen rooli.

4. Poolit

TAKO:ssa on seitsemän temaattista poolia, jotka suunnittelevat ja toteuttavat nykydokumentointihankkeita sekä tukevat jäseniä tallennustyönjaossa tarjoamalla ammatillisen keskustelu ympäristön. Poolit toimivat nykydokumentointihankkeissa itsenäisesti, sopivat tavoitteista ja sisällöistä ja hankkivat itse oman rahoituksensa.

Poolit kokoontuvat 2–4 kertaa vuodessa.

5. Muut toimijat

Poolit muodostavat toiminnan ytimen. Niiden lisäksi keskeiset toimijat ovat:

5.1. Ohjausryhmä

Ohjausryhmä määrittelee TAKO-toiminnan tavoitteet ja ylläpitää ja koordinoi poolien toimintaa. Se valmistelee esityksen tallennustyönjaosta ja siihen liittyvästä verkostotoiminnasta, ja vastaa tallennustyönjakosopimusten ylläpitämisestä ja päivittämisestä.

Ohjausryhmän muodostavat poolien puheenjohtajat sekä yksi muu jäsen, joka toimii ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmä nimetään vuosittain tammikuussa TAKO-seminaarissa. Siihen kuuluvat 2014:

Teemu Ahola, Työväenmuseo Werstas, pj.
 Johanna Jakomaa, Satakunnan museo
 Elina Kallio, Helsingin kaupunginmuseo
 Hanna Kyläniemi, Lapin maakuntamuseo
 Kaisa Laitinen, Suomen urheilumuseo
 Johanna Lehto-Vahtera, Aboa Vetus & Ars Nova, vpj.
 Dan Lindholm, Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo (vaihtuu 2014)
 Hanna-Kaisa Melaranta, Varkauden museot

Lisäksi: Pirjo Hamari ja Anu Niemelä, Museoviraston kehittämisspalvelut -yksikkö

Kaksi sihteeriä Suomen kansallismuseosta.

Ohjausryhmä voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita.

Ohjausryhmä raportoi valtakunnalliselle kokoukselle (TAKO-seminaarin yhteydessä) ja Museovirastolle sekä Kansallismuseolle. Se kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa.

5.2 Suomen museoliitto

Suomen museoliiton avulla työstetään tallennustyönjakoa, ylläpidetään suhdetta museokenttään ja järjestetään koulutusta.

5.3. Museovirasto/Kansallismuseo

Kansallismuseo (KM) vastaa TAKO-toiminnan koordinoinnista, sisältökysymyksistä ja sihteeritehtävistä. Kehittämisspalvelut -yksikkö (MV) vastaa toiminnan sopimusperustasta ja vuosittaisen raportointikyselyn toteuttamisesta sekä osallistuu TAKO-toiminnan kehittämiseen. Sähköistä työkalua kehitetään yhdessä Tiedonhallintakeskuksen kanssa (KM, MV).

- sähköisen työkalun kehittäminen, päivittäminen ja ylläpitäminen yhdessä Museoviraston tiedonhallintayksikön kanssa (MV/KM)
- raportti tallennustyönjaon toteutumisesta joka toinen vuosi alkaen vuonna 2014 (KM & MV)
- seminaarien ja koulutustilaisuuksien käytännön järjestelyt (KM)
- matkalaskujen asiatarkastus (KM)
- TAKO-portaalin päivittäminen. Portaali sijaitsee Museoviraston sivuilla (MV/KM)

- ohjausryhmän sihteerin tehtävät (KM)

Museovirasto korvaa poolien ja TAKO-seminaarien matkakustannuksia osallistuville museoille periaatteella yksi osallistuja/pooli/tapahtuma valtion matkustussäännön mukaan. Korvaus kattaa matkat. Päivärahoja ja majoituskuluja ei makseta.

TAKO tai sen yksittäiset poolit voivat hakea hankkeisiinsa ulkopuolista rahoitusta, esim. Museoviraston myöntämistä museoiden innovatiivisten hankkeiden avustuksista. Pooleja kannustetaan etsimään muita rahoituskanavia.

Ohjausryhmä ja sen sihteerit osallistuvat toimintaan osana virkatyötään. Kansallismuseon auditorio on maksutta käytössä. Kansallismuseosta on mahdollista saada ajoittain käyttöön myös korkeakouluharjoittelijan työpanosta.

6. Kokoukset ja tapahtumat vuonna 2014

Poolit työstävät tallennustyönjakoa ja toteuttavat uusia hankkeita tai viimeistelevät vuonna 2013 käynnissä olleita hankkeita. 2–4 kokousta per pooli. Tammikuussa järjestetään kaksipäiväinen seminaari Kansallismuseon auditoriossa ja marraskuussa koulutustilaisuus.

Ohjausryhmä kokoontuu 3–4 kertaa

- tammikuu
  - työnjako ja sopimukset
  - sähköinen työkalu
- touko/kesäkuu
  - työnjako ja sopimukset, marraskuun seminaarin aihe ja pvm
  - tammikuun 2015 seminaarin pvm
  - syksyn hankerahoitukset
- elo/syyskuu
  - syksyn hankerahoitukset
  - marraskuun seminaari
- marras/joulukuu
  - TS 2015–2017

7. TAKO-toiminnan yhteistyötahot

Kotimaiset ammatillisesti hoidetut kulttuurihistorialliset museot
Poolityöskentelyyn liittyneet taidemuseot

Museovirasto ja Suomen kansallismuseo

Suomen museoliitto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Yliopistojen ja korkeakoulujen ao. laitokset ja oppiaineet

Museo2015 ja Kansallinen Digitaalinen Kirjasto -hankkeet

Kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat Nätverket för samtidsdokumentation (entinen Samdok, Ruotsi), Samtidsnett (Norja), Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie (Tanska), Collectingnet (ICOM) sekä Viron kulttuuriministeriö.

8. Toiminnan seuranta ja arviointi

Tallennustyönjako toimii Museoviraston sivuille sijoitetun sähköisen työkalun avulla osoitteessa www.tako.nba.fi.

TAKO:lla on Museoviraston verkkosivuilla oma sivusto, jota sihteeri toimittavat ja päivittävät. Alustalla on esillä nykydokumentointihankkeissa syntyneitä materiaalia ja asiakirjamallit. Se julkaistaan 22.1.2014.

TAKO:n käytössä on eDuuni-työalusta, jota hallinnoidaan Museovirastosta. Sinne tallennetaan TAKO-yhteistyön yhteydessä syntyvät esitykset, raportit ja ohjausryhmän kokousmuistiot sekä museoiden kokoelmapolitiikka-asiakirjat ja muu mahdollinen kokoelmien hoitoon liittyvä materiaali *best practice* -periaatteella. Poolit voivat käyttää alustaa työvälineenä.

Museoille lähetetään Museopostin kautta sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrotaan toiminnan etenemisestä ja pyydetään palautetta.

Vuosittain järjestetään kaksi valtakunnallista seminaaria ja mahdollisuuksien mukaan muita tapaamisia.

Ohjausryhmä kutsutaan puheenjohtajan toimeksiannosta koolle sähköpostilla. Sihteeri pitää kokouksista muistiota, joka jaetaan ohjausryhmän jäsenille sähköpostilla. Tarvittaessa ohjausryhmä voi tehdä päätöksiä sähköpostitse.

Kehittämispalvelut -yksikkö arvioi TAKO-toiminnan vuonna 2015.